

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

The Investigation of Marital Conflict, Depression, and Perceived Social Support Levels of the Individuals Whose Spouses Gamble*

Eşi Kumar Oynayan Bireylerin Evlilik Çatışması, Depresyon ve Algılanan Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi

Rüveyda Özorhan¹, Deniz Ergün²

Abstract:

Gambling, which has become a social problem, also causes adverse effects on the individuals whose spouses gamble. In this study, marital conflict, depression and perceived social support levels of individuals whose spouses gamble were compared with the individuals whose spouses did not gamble. In addition, the prediction of perceived social support and marital conflict on depression, and the mediator role of perceived support between marital conflict and depression were investigated in individuals whose spouses gamble. The sample of this study consists of 47 participants living in TRNC who reported that their spouses gambled and 52 participants who reported that their spouses did not gamble. Socio-demographic information form, Marital Conflict Scale, Beck Depression Inventory, and Perceived Social Support Scale were used in the study. The depression and marital conflict scores of the spouses of the gamblers were found to be higher and the perceived social support was found to be lower than the comparison group. It was determined that marital conflict and perceived social support scores of individuals whose spouses gamble explained 68.3% of their depression scores. Perceived social support was found to have a partial mediator role between marital conflict and depression. These findings revealed the importance of considering the mental health of individuals whose spouses gamble and provide social support.

Keywords: Gambling, Depression, Marriage Conflict, Perceived Social Support

*This study was produced from a master's thesis.

¹Msc. Pembe Köşk Psychiatry Hospital, Karşıyaka-Girne-TRN Cyprus, e-mail: rvydaozorhan@hotmail.com Orcid ID: 0000-0001-8623-5916

²Assoc. Prof. Dr., Cyprus Science University, Department of Economics, Administrative and Social Sciences, Psychology Department, Nicosia, TRNC, denizergun@csu.edu.tr, Orchid ID: 0000-0001-8623-5916

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Rüveyda Özorhan, Pembe Köşk Psikiyatri Merkezi Değirmen Sokak No: 7 Karşıyaka-Girne-TRN Cyprus, e-mail: rvydaozorhan@hotmail.com

Date of Received/Geliş Tarihi: 07.04.2024, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 19.04.2024, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 24.04.2024, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 26.06.2024

Citing/Referans Gösterimi: Özorhan, R. & Ergün, D. (2024). The Investigation of Marital Conflict, Depression, and Perceived Social Support Levels of the Individuals Whose Spouses Gamble. *European Archives of Social Sciences*, 1(1): 3-10

© 2024 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / European Archives of Social Sciences (www.eassjournal.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Toplumsal bir sorun haline gelen kumar, kumar oynayan bireylerin eşlerinde de olumsuz etkiye neden olmaktadır. Bu çalışmada kumar oynayan bireylerin eşlerinin depresyon, evlilik çatışması ve algılanan sosyal destek düzeyleri kumar eşleri kumar oynamayan bireylerle ile karşılaştırılarak incelenmiştir. Ayrıca, eşi kumar oynayan bireylerde algılanan sosyal destek ve evlilik çatışmasının depresyonu yordayıcılığı ve algılanan desteğin evlilik çatışması ile depresyon arasındaki aracı rolü incelenmiştir. Bu araştırmanın örneklemini KKTC’de yaşayan ve eşlerinin kumar oynadığını bildiren 47 ve eşlerinin kumar oynamadığını bildiren 52 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmada sosyo-demografik bilgi formu, Evlilik Çatışması Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılmıştır. Kumar oynayan bireylerin eşlerinin depresyon, evlilik çatışması puanları karşılaştırma grubuna göre daha yüksek bulunmuş ve algılanan sosyal desteğin ise düşük olduğu tespit edilmiştir. Eşi kumar oynayan bireylerin evlilik çatışması ve algılanan sosyal destek puanları depresyon puanlarının %68,3’ünü açıkladığı tespit edilmiştir. Algılanan sosyal desteğin evlilik çatışması ve depresyon arasında kısmi aracı rolü olduğu bulunmuştur. Bu bulgular eşi kumar oynayan bireylerin ruh sağlığının dikkate alınmasını ve sosyal destek sağlanmasının önemini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Kumar oynama, Depresyon, Evlilik çatışması, Algılanan sosyal destek.

Giriş

Günümüzde kumar oynama ciddi bir toplumsal sorun haline gelmiştir. Son yıllarda, kumar oynamaya teşvikin artması (Newall ve ark., 2019) ve erişimin kolaylaşması (Monaghan, 2009) nedeniyle kumar oynama sıklığında artış gözlemlenmiştir. Kumar oynama bozukluğunun dünya genelinde yaygınlığı %1 ile %5.8 arasında değiştiği bildirilmektedir. (WHO, 2019). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyet’inde (KKTC) kumar bağımlılığı oranının % 3.8 ve kumar probleminin ise % 9.5 olduğu tespit edilmiştir (Çakıcı ve ark., 2019).

Kumar oynama davranışı bireylerin ruh sağlığını olumsuz etkilediği gibi (Poirier-Arbour ve ark., 2014), aile ilişkilerinde ve profesyonel yaşamlarında da sorunlara neden olmaktadır (Downs ve Woolrych, 2010; Patford, 2009; Kalischuk ve ark., 2006; Poirier-Arbour ve ark., 2014). Kumarın olumsuz sonuçlarından sadece kumar oynayan birey değil aynı zamanda yakın ilişkide olduğu ebeveynleri, eşleri ve çocuklarda etkilenmektedir (Kalischuk ve ark., 2006). Kumar oynama davranışına yönelik alınacak önlemlerde ve tedavi programlarında kumar oynamanın olumsuz sonuçlarından etkilenen yakın çevrede göz önünde bulundurulmalıdır.

Kumar oynama davranışı bireylerin evlilikleri veya romantik ilişkileri üzerinde olumsuz etkilere neden olmakta ve yüksek boşanma oranları görülmektedir (Shaw ve ark., 2007). Alkol (Whisman ve ark., 2000) ve madde bağımlılığı (Scott ve ark., 2013) gibi biyolojik bağımlılıkların yanı sıra davranışsal bağımlılıkların da evlilik çatışmasını arttırdığı ortaya konmuştur (Coyne ve ark., 2012). Patolojik kumar oynama, aile içi çatışmalarda özellikle eş şiddetine kadar gidebilecek olumsuz sonuçlara neden olmaktadır (Muelleman ve ark., 2002). Suomi ve meslektaşları (2013) Avustralya’da 120 aile ile yaptıkları çalışmada kumar sorunu yaşayan bireyin bir anda fazla miktarda maddi kayıp yaşaması sonucu oluşan hayal kırıklığının neden olduğu öfke ile şiddet uygulamalarını bildirmişlerdir. Kumar oynayan bireyin kumar oynama davranışını inkâr etmesi, gizlemesi ve bir sorun olarak kabul etmemesi, bu çatışmaların sıklığında artışa neden olmaktadır (Kalischuk, 2010). Kumar bağımlılığında, madde veya alkol bağımlılığında olduğu gibi fizyolojik belirtilerin olmaması nedeniyle geç fark edilmektedir

(Alavi ve ark., 2012). Kumarın en önemli yıkıcı sonuçlarından biri olan kısa sürede çok ciddi maddi kayıpların yaşanması finansal sorunlara yol açmakta ve bu da aile içerisinde çatışmalara neden olmaktadır (McComb ve ark., 2009). Kumardan dolayı ailenin yaşadığı finansal sorunların giderilmesi için eşler birikimlerini kullandıklarını veya tekrar iş yaşamına geri dönerek fedakârlık yaptıklarını bildirmişlerdir (McComb ve ark., 2009). Kumar oynama davranışının önlenmesinin yanı sıra bağımlılıktan kaynaklanan eş ilişkileri güçlendirilmesi, aile içi iletişimin düzenlenmesi ve eşlere destek verilmesi önemlidir.

Kumar oynama davranışı gösteren bireylerin, eşlerinin ruhsal durumları ile ilgili çalışmalar oldukça kısıtlıdır. Kumar oynama davranışının olumsuz sonuçları eşler tarafından, kumar oynayan bireye göre daha ciddi sorunlar olarak algılanmaktadır (Ferland ve ark., 2008). Kumar oynayan bireylerin eşleri, kumarın ailenin finansal durumunu kötüleştirdiğini, ruhsal ve fiziksel sağlıklarını olumsuz etkileyecek düzeyde eşleri ile çatışmalar yaşadıklarını bildirmişlerdir (Wenzel ve ark., 2008). Hong Kong’ta yapılan kumar oynayan bireylerin eşlerinde bir çalışmada katılımcıların %72.6’sının orta ve yüksek düzeyde psikolojik stres ve %60.2’sinin genel sağlıklarının düşük olduğu tespit edilmiştir (Chan ve ark., 2016). Kumar oynama probleminin şiddeti arttıkça eşlerde daha fazla stres ve ilişki doyumunda azalma tespit edilmiştir (Hodgins ve ark., 2007). Patolojik kumar oynamanın eşlerde depresyon veya anksiyete bozukluklarına, alkol veya uyuşturucu madde kullanımı ya da her ikisinin de kötüye kullanımına yol açtığı ortaya konmuştur (Shaw ve ark., 2007).

Patolojik kumar oynama davranışı gösteren bireylerde sosyal desteğin önemli rol oynadığı ve etkili kumar tedavilerinde sosyal desteğin sağlanarak iyileşmede ivme kazanılması önerilmektedir (Petry ve Weiss, 2009). Evli olmanın bireyin psikolojik iyi oluşunda etkili olduğu bilinmektedir (Kim ve McKenry, 2002). Özellikle evli ve eşle yakın ilişkide olmanın madde tedavisi alan bireylerin iyileşme süreçlerinde daha olumlu etkiler sağladığı ortaya konmuştur (Heinz ve ark., 2009). Benzer şekilde kumar bağımlılığı tedavisinde ailenin katılımı, bireysel ve aile

işleyişinde düzelmeleri desteklediği gibi daha iyi tedavi sonuçlarının da elde edilmesini sağlamıştır (Kourgiantakis ve ark., 2013). Diğer taraftan kumar oynayan bireyin yakınlarında yalnızlaşma tespit edilmiştir (Dickson-Swift ve ark., 2005; Salonen ve ark., 2014). Krishnan ve Orford (2002) kumar bağımlılığı olan bireylerin eşleri ile yaptıkları çalışmalarında, eşlerin çevrelerinden olumlu duygusal ve pratik desteklere ihtiyaç duyduklarını, ancak bu yönde yeterli desteği alamadıklarını tespit etmişlerdir.

Kumar oynayan bireylerin eşlerinde kumar oynamadan kaynaklanan deneyimlerin anlaşılması, kumar oynama davranışının önlenmesinde önemli rol oynayan bireylerin ruhsal sağlıklarının korunması önemlidir. KKTC’de eşi kumar oynayan bireylerin ruhsal durumlarını gösteren bir çalışma yer almamaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada KKTC’de eşi kumar oynayan bireylerin, evlilik çatışması, depresyon ve algılanan sosyal destek düzeyleri, kumar oynamayan bireylerin eşleri ile karşılaştırılarak incelenmiştir. Ayrıca kumar oynayan bireylerin eşlerindeki evlilik çatışması ve sosyal desteğin depresyon üzerindeki etkisi, evlilik çatışması ve depresyon arasındaki ilişkide algılanan sosyal desteğin aracı rolü de ele alınmıştır.

Yöntem

Örneklem

Bu araştırmanın evreni eşi kumar oynayan bireylerden oluşmaktadır. Araştırmada karşılaştırmalı ilişkisel tarama modeli kullanılmış ve kartopu örneklem yöntemi ile, KKTC’nde yaşayan ve eşleri kumar oynayan 47 katılımcıya ulaşılmıştır. Karşılaştırma grubu ise gelişigüzel örneklem yöntemi ile ulaşılan, eşinin kumar oynamadığını belirten 52 katılımcıdan oluşmaktadır. Eşinin kumar oynadığını bildiren katılımcıların %80.9’u kadın, %38.3’ü 26-33 ve 56.8’i 34-49 yaş aralığında, %61.7’si lisan mezunu, %57.4’ü çalışıyor, %97’si şehirde yaşıyor ve %63.8’i gelirini iyi veya çok iyi olarak bildirmiştir (Tablo1).

Veri Toplama Araçları

Sosyo-Demografik Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlana bu formda katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, maddi gelir, yaşadığı yer, evlilik süresi gibi sorulara yer verilmiştir.

Beck Depresyon Envanteri (BDE): Depresyonun şiddetini belirlemek için geliştirilen bu envanterin (Beck ve ark., 1961) Türkçe formunun geçerlilik çalışması Hisli (1988) tarafından yapılmış ve Cronbach Alfa 0.63 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada, Cronbach Alfa değeri 0,92 olarak tespit edilmiştir.

Evlilik Çatışması Ölçeği (EÇÖ): EÇÖ evli bireyler arasındaki çatışmanın yaygınlığı ve sıklığını belirlemek amacıyla geliştirilen bir ölçektir (Hatipoğlu, 1993). 6’lı likert tipi olan ölçekte, 70 madde yer almakta ve Cronbach değeri 0,91 olarak bulunmuştur (Hatipoğlu, 1993). Bu çalışmada ise Cronbach Alpha katsayısı 0.96 olarak tespit edilmiştir.

Çok boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ): Zimet ve meslektaşları (1988) tarafından bireylerin algıladıkları sosyal destek düzeylerini belirlemek amacı ile geliştirilmiştir. Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Eker ve Arkar (1995) tarafından yapılan ÇBASDÖ 12 maddeden, 7’li likert bir ölçek olup aile, arkadaş ve özel insan sosyal desteği olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır (Eker ve ark., 2001). Cronbach Alpha

değerleri 0,80 ile 0,95 arasında ve puanlardaki artış algılanan sosyal desteğin arttığına işaret etmektedir (Eker ve ark., 2001). Bu çalışmada algılanan sosyal destek toplam puan üzerinden değerlendirilmiş olup, Cronbach Alfa katsayısı 0,93 olarak bulunmuştur.

Veri Toplama Süreci

Araştırmanın etik onayı Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu’ndan alınmıştır (YDÜ/SB/2020/804). Katılımcılardan bilgilendirilmiş onam almış ve kabul eden kişilere anket dağıtılmıştır. KKTC’de ikamet eden ve kumar oynadığını bildiren bir kişiye ulaşılmıştır. Kumar oynadığını bildiren kişiden eşine ulaşması istenmiştir. Kumar oynayan bireyin eşine çalışma hakkında bilgi verilmiş kartopu yöntemi için çevresinden bir kişi daha bulup getirmesi istenmiştir. Bu yöntem ile her kişinin bir veya daha fazla kişi çalışmaya getirmesi ile 47 kumar oynayan bireylerin eşlerine ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 24.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan normallik analizinde verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Eşleri kumar oynamayan ve oynayan bireylerin sosyodemografik özellikleri ki-kare analizi, evlilik çatışması, depresyon ve algılanan sosyal destek puanlarının karşılaştırılması ilişkisiz örneklem t-testi analizi ile yapılmıştır. Eşleri kumar oynayan bireylerin depresyon, evlilik çatışması ve algılanan sosyal destek puanları arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon ile bakılmıştır. Evlilik çatışması ve algılanan sosyal desteğin depresyon üzerindeki etkisi çoklu regresyon analizi ile incelenmiştir. Evlilik çatışması ve depresyon arasındaki ilişkide algılanan sosyal desteğin aracı rolünü tespit etmek için ise SPSS PROCESS (Hayes) eklentisi kullanılmıştır.

Bulgular

Eşi kumar oynayan ve oynamayan bireylerin sosyo-demografik özellikleri karşılaştırıldığında aylık gelir ve evlilik süresi dışında benzer özelliklere sahip olduğu bulunmuştur. Eşi kumar oynamayan bireylerin aylık geliri daha yüksek ve eşi kumar oynayan katılımcıların evlilik süresi daha uzun olduğu tespit edilmiştir (Tablo1).

Eşi kumar oynayan ve oynamayan bireylerin depresyon, evlilik çatışması ve algılanan sosyal destek puanları karşılaştırıldığında eşi kumar oynayan bireylerin depresyon ve evlilik çatışması puanları yüksek ve algılanan sosyal destek puanlarının ise eşi kumar oynamayan bireylere göre düşük tespit edilmiştir (Tablo 2).

Eşi kumar oynayan bireylerde evlilik çatışması ile depresyon arasında güçlü düzeyde pozitif yönde, algılanan sosyal destek ile depresyon arasında orta düzeyde negatif ve algılanan sosyal destek ile evlilik çatışması arasında ise orta düzeyde negatif bir ilişki bulunmuştur (Tablo 3).

Eşi kumar oynayan bireylerin evlilik çatışması ve algılanan sosyal destek puanlarının depresyon puanlarını yordama durumuna bakıldığında depresyon üzerindeki etkinin %68,3’ünü açıklamaktadır. Evlilik çatışması puanının 1 puan artması, depresyon puanının 0,155 puan artmasına ve algılanan sosyal destek puanının 1 puan artması, depresyon puanının 0,345 puan azalmasına neden olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4).

Algılanan sosyal desteğin eşi kumar oynayan bireylerin evlilik çatışması ve depresyon puanları arasındaki aracı rolüne bakıldığında Model 1’de evlilik çatışmasının depresyon üzerindeki doğrudan etkisinin anlamlı olduğu ve iki değişken arasındaki regresyon eşitliğinde regresyon katsayısını ifade eden β değeri 0,187’dir. Model 2’de ise algılanan sosyal destek; evlilik çatışması ve depresyon arasındaki

ilişkiye aracı değişken olarak dâhil edildiğinde algılanan sosyal desteğin aracı rolü olmadığı görülmüştür. Ancak evlilik çatışması ve depresyon arasındaki regresyon katsayısını ifade eden β değeri 0,155’e düşmüştür. Algılanan sosyal desteğin, evlilik çatışması ve depresyonda kısmi aracı rolü olduğu tespit edilmiştir (Tablo 6).

Tablo 1. Eşi Kumar Oynayan ve Oynamayan Bireylerin Sosyo-demografik Özelliklerinin Karşılaştırılması

		Eşi Kumar Oynayan n (%)	Eşi Kumar Oynamayan n (%)	X²	p
Cinsiyet	Kadın	38 (80.9)	42 (80.8)	0.000	0.992
	Erkek	9 (19.1)	10 (19.2)		
Yaş	18-25	4 (8.5)	7 (13.5)	3.050	0.549
	26-33	18 (38.3)	26 (50)		
	34-41	10 (21.3)	8 (15.4)		
	42-49	12 (25.5)	8 (15.4)		
	50 ve üstü	3 (6.4)	3 (5.8)		
Eğitim Durumu	Ortaokul	1 (2.1)	3 (5.8)	6.407	0.093
	Lise	13 (27.7)	5 (9.6)		
	Lisans	29 (61.7)	36 (69.2)		
	YL/Doktora	4 (8.5)	8 (15.4)		
Çalışma Durumu	Çalışıyor	27 (69.2)	28 (62.2)	3.124	0.210
	Çalışmıyor	9 (30.8)	17 (37.8)		
Yaşadığı Yer	Şehir	46 (97.9)	51 (98.1)	0.005	0.942
	Köy	1 (2.1)	1 (1.9)		
Aylık Gelir	Düşük	5 (10.6)	-	8.700	0.034*
	Orta	12 (25.5)	19 (36.5)		
	İyi	27 (57.4)	25 (48.1)		
	Çok iyi	3 (6.4)	8 (15.4)		
Eşin Eğitim Durumu	İlkokul	-	1 (1.9)	1.585	0.811
	Ortaokul	1 (2.1)	1 (1.9)		
	Lise	10 (21.3)	10 (19.2)		
	Lisans	32 (68.1)	33 (63.4)		
	YL/Doktora	4 (8.5)	7 (13.5)		
Eşin Çalışma Durumu	Çalışıyor	36 (76.6)	45 (86.5)	1.641	0.200
	Çalışmıyor	11 (23.4)	7 (13.5)		
Evlenme Biçimi	Anlaşarak	37 (78.7)	45 (86.5)	1.783	0.410
	Görücü Usulü/İsteyerek	9 (19.1)	7 (13.5)		
	Görücü Usulü/Zorla	1 (2.1)	-		
Evlilik Süresi	0-5 yıl	14 (29.8)	32 (61.5)	1.017	0.006**
	6-10 yıl	10 (21.3)	5 (9.6)		

	11-15 yıl	23 (48.9)	15 (28.8)		
Kaçıncı Evlilik	İlk	46 (97.9)	52 (100)	1.118	0.290
	İkinci	1 (2.1)	-		
Çocuk Sayısı	Çocuk yok	18 (38.3)	16 (30.8)		
	1 tane	14 (29.8)	19 (36.5)	1.627	0.653
	2 tane	14 (29.8)	14 (26.9)		
	3 tane	1 (2.1)	3 (5.8)		

*p<.05, **p<.01, ***p<.001, YL:Yüksek Lisans

Tablo 2. Eşi kumar oynayan ve oynamayan bireylerin depresyon, evlilik çatışması ve algılanan sosyal destek puanlarının karşılaştırılması

	Eşi Kumar Oynayan ort±s	Eşi Kumar Oynamayan ort±s	t	p
Depresyon	14.64±11.57	7.81±5.63	-3.675	0.001***
Evlilik Çatışması	54.32±47.75	20.15±18.30	-4.609	0.001***
Algılanan Sosyal Destek	60.60±18.11	69.98±12.71	2.955	0.004*

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

Tablo 3. Eşi kumar oynayan bireylerin depresyon, evlilik çatışması ve algılanan sosyal destek puanları arasındaki ilişki

		Depresyon	Evlilik Çatışması	Algılanan Sosyal Destek
Depresyon	r	1	0.0772	-0.592
	p		0.001***	0.001***
Evlilik Çatışması	r		1	-0.388
	p			0.007*
Algılanan Sosyal Destek	r			1
	p			

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

Tablo 4: Eşi kumar oynayan bireylerin evlilik çatışması ve algılanan sosyal destek puanlarının depresyon puanlarını yordama durumu

	Standardize Olmayan Katsayılar		Standardize Katsayılar	t	p	Korelasyon		Çoklu Bağlantınlık	
	B	Std. Hata	Beta			İkili	Kısmi	Tolerans	VIF
(Sabit)	19.574	4.200		4.661	0.001***				
Evlilik Çatışması	0.155	0.022	0.639	7.095	0.001***	0.772	0.730	0.850	1.17
Algılanan Sosyal Destek	-0.220	0.057	-0.345	-	0.001***	-	-	0.850	1.17
				3.829		0.592	0.500		7

*p<.05, **p<.01, ***p<.001 Bağımlı Değişken: Depresyon; F=50,635; p<0,05; Ayarlanmış R²=0,683

Tablo 5: Eşi kumar oynayan bireylerde evlilik çatışma ve depresyon arasındaki ilişkide algılanan sosyal desteğin aracı rolü

Model	Model Özeti		β	Std. Hata	t	p
1.Evlilik	r=0.772	Sabit	4.477	1.652	2.710	0.009**
Çatışmasının	r ² =0.596					
depresyon üzerindeki	F=66.436	Evlilik	0.187	0.023	8.151	0.001***
doğrudan etkisi	p=0.001**	Çatışması				
		Sabit	19.574	4.200	4.661	0.001***
2.Algılanan Sosyal	r=0.835					
Destek, Aracı	r ² =0.697	Evlilik	0.155	0.022	7.095	0.001***
Değişken Olarak	F=50.635	Çatışması				
Dâhil Edilmiş Model	p=0.001**					
		Algılanan	-0.220	0.057	-3.829	0.001***
		Sosyal				
		Destek				

*p<.05, **p<.01, ***p<.001, Bağımlı Değişken: Depresyon

Tartışma

Bu çalışma kumar oynayan bireylerin evliliklerinde çatışma ve eşlerinin ruh sağlıklarında ciddi problemlere yol açtığını ortaya koymaktadır. Eşinde kumar oynama davranışı bildiren ve bildirmeyen katılımcılar karşılaştırıldığında, iki grup gelir düzeyi ve evlilik süresi açısından farklılaşmaktadır. Kumar oynama davranışının doğası gereği (McComb ve ark., 2009), eşi kumar oynayan grubun gelir düzeyi genel olarak daha düşük bulunmuştur. Eşinin kumar oynadığını bildiren katılımcıların evlilik sürelerinin daha uzun olduğu tespit edilmiştir. Ancak bu evlilik çatışmasını etkileyebilecek bir değişken olarak değerlendirilmemekte, evlilik süresinden ziyade çiftler arasındaki çatışmaya, çiftlerin birbirlerine olan tutumları ve iletişim tarzlarının etkili olduğu bildirilmiştir (Oprisan ve Cristea, 2012).

Eşi kumar oynayan bireylerin depresyon düzeyinin, eşinin kumar oynamadığını bildiren katılımcılar ile karşılaştırıldığında yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kumar oynama davranışı olan bir yakına sahip olanlarda ruhsal rahatsızlıkların risk oluşturduğu bildirilmektedir (Wenzel ve ark., 2008; Salonen ve ark., 2014). Eşinin kumar oynama davranışından dolayı bireylerdeki depresyon sıklıkla karşılaşılan bir durumdur (Dickson-Swift ve ark., 2005). Bu bulgu, eşlerinin kumar oynama davranışlarından dolayı olumsuz etkilenen bireylerin ruh sağlıklarının korunmasına yönelik önleyici programlar ve kumar oynayan bireylerin tedavilerinde eşlere de yer verilmesi gerekliliğini göstermektedir.

Eşi kumar oynayan katılımcıların, kumar oynamayanlara göre evlilik çatışma düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmalar patolojik kumar oynayan bireylerin aile işlevlerinin önemli ölçüde kötü olduğunu ortaya koymuştur (Black ve ark., 2012). Kumar oynamadan kaynaklanan mali sorunlar aile içinde ve evliliklerde çatışmaların ortaya çıkmasında önemli bir etken

olmaktadır (Wenzel ve ark., 2008). Birey kumar oynama davranışını bıraksa bile, kumarın yol açtığı mali krizler bazen çiftlerin bir ömür boyu kumar davranışının hatırlatıcısı olarak etkili olmaya devam edebilmektedir (McComb ve ark., 2009). Bu bağlamda kumar oynama davranışından dolayı tedavi alan bireylerde çift ve aile terapilerine de yer verilmesi gerekmektedir.

Ayrıca bu çalışmada kumar oynayan bireylerin eşlerinde algılanan sosyal desteğin düşük olduğu tespit edilmiştir. Salonen ve meslektaşlarının (2014) kumar oynama davranışı gösteren bir yakına sahip bireylerde yaptığı çalışmada yalnız hissetmenin bir etken olduğunu bulmuştur. Özellikle eşlerinin kumar oynama davranışı nedeniyle utanç ve suçluluk yaşayan bireyler, arkadaş çevresinden ve aileden uzaklaşma eğilimi göstermektedirler (Dickson-Swift ve ark., 2005). Eşler kumar davranışları ile mücadelede çevrelerinden bekledikleri yönde destek alamadıklarını bildirmektedirler (Krishnan ve Orford, 2002).

Bu çalışmada kumar oynayan bireylerin eşlerindeki evlilik çatışması ve depresyon arasında pozitif yönde güçlü bir ilişki tespit edilmiştir. Kötü ilişki kalitesi depresyon tanısına veya depresif belirtilere yol açmaktadır (Whisman, 2001). Choi ve Marks (2008) evlilik çatışmasının depresyonu ve fonksiyonel bozulmaları arttırdığını bildirmişlerdir. Liu ve Chan (2006) evlilik çatışmasının depresyon üzerinde etkili olduğunu ve özellikle yoksulluğun olduğu evliliklerdeki kadınlarda etkisinin daha güçlü olduğunu tespit etmişlerdir. Kumar oynama davranışı gösteren bireylerde de kumar nedeni ile maddi kayıplar ailenin finansal olarak problemler yaşamasına neden olmaktadır. Evlilik çatışmasını arttıran finansal problemler eşlerin daha depresif olmalarına yol açabileceği söylenebilir. Ruhsal rahatsızlıklarda algılanan sosyal desteğin düşük olduğu bildirilmektedir (Vaingankar ve ark., 2020). Bu çalışmada da kumar oynayan bireylerin eşlerindeki depresyon düzeyi yükseldikçe algılanan sosyal

desteğin düştüğü görülmüştür. Evli olan bireylerde psikolojik iyi oluş (Kim ve McKenry, 2002) ve algılanan sosyal desteğin yüksek olduğu bildirilmektedir (Harandi, Taghinasab ve Nayeri, 2017). Ancak kumar oynamadan dolayı ortaya çıkan sorunlar evlilik çatışmalarına yol açmakta, çiftleri birbirinde uzaklaştırdığı gibi eşinin kumar oynamasından kaynaklanan suçluluk ve utanç duyguları ile kişiler çevrelerinden de uzaklaşmaktadırlar.

Eşlerinin kumar oynadığını bildiren katılımcılarda evlilik çatışması arttıkça algılanan sosyal desteğinde azaldığı bu çalışmanın bir başka bulgusudur. Eşlerdeki evlilik çatışması ve sosyal destek algısının depresyon üzerindeki etkisinin incelendiği bu çalışmada, evlilik çatışmasının ve algılanan sosyal desteğin eşlerdeki depresyonu yordadığı görülmüştür. Evlilik çatışmasındaki artış ve algılanan sosyal desteğin azalması eşlerdeki depresyonun oluşumunda önemli rol oynamaktadır. Ruhsal rahatsızlıklar arasında en çok depresyonun, düşük algılanan sosyal destek ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Vaingankar ve ark., 2020). Kumar oynayan bireylerin eşlerindeki evlilik çatışması ve depresyon arasındaki ilişkide algılanan sosyal desteğin kısmi aracı rolü olduğu bulunmuştur. Sosyal desteğin aracı rolü kısmide olsa eşlerinin kumar oynama davranışından dolayı ortaya çıkan evlilik çatışmasının bireylerin depresyonunu azaltmada etkili olduğu dikkat çekicidir. Evlilik çatışmasından dolayı bireylerin sosyal desteğin olmayışı ile daha şiddetli bir depresyon yaşama olasılıkları artmaktadır.

Bu çalışmanın bazı kısıtlılıkları bulunmaktadır. Örneklem sayısının küçük olması nedeniyle bu çalışma KKTC toplumuna genellenemez. Araştırma ilişkisel bir çalışma olduğu için neden-sonuç ilişkisi kurulamaz. Eşi kumar oynayan bireylere kartopu örneklem yöntemi ile ulaşılmasından dolayı, eşi kumar oynayan bireyler tanıdıkları ve benzer özelliklere sahip kişilerle anketi paylaştıkları için potansiyel bir örnekleme yanlılığına ve hata payına sahip olabilir. Bu çalışmada uygulanabilirliği kolay olduğu için öz-bilirim anketi kullanılmıştır; katılımcıların özellikle depresyonlarını belirlemede klinik değerlendirme yapılması önemlidir. Kumar oynayan bireyin kumar oynama davranışı eşlerinin bildirimine dayanmaktadır; bir sonraki çalışmalar kumar oynayan bireyin kumar oynama düzeyini belirleyen ölçek veya

klinik değerlendirme kullanabilir. Ayrıca kumar bağımlılığı tedavisi alan bireylerde ve eşlerinde benzer çalışma tekrarlanabilir. Bu çalışmada sadece kumar oynayan bireylerin eşleri yer almaktadır. Bir sonraki çalışmalar ebeveyn, çocuk ve etkilenebilecek diğer yakın çevre gruplarını da çalışmalarına dâhil etmeleri önerilmektedir.

Bu kısıtlılıklara rağmen, çalışma KKTC’de kumar oynayan bireylerin eşlerinde depresyon düzeyinin yüksek olduğunu göstermiştir. Kumar oynayan bireylerin eşlerinde evlilik çatışmasının yüksek olduğu ve algılanan sosyal desteğin düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular ışığında KKTC’de kumar oynama davranışının eşler üzerindeki etkilerini ortaya koyan bir çalışma özelliği taşımaktadır. Kumar oynama nedeniyle tedavi alan bireylerde aile ilişkilerinin güçlendirilmesi, eşlerinin ruhsal durumlarını dikkate alan tedavi programlarının oluşturulması ve sosyal desteğin gerekliliği ortaya konmuştur.

Beyannameler

Etik Onay ve Katılma İzni

Yakın Doğu Üniversitesi Girişimsel Olmayan Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu’ndan araştırmanın uygulanması için onay alınmıştır (Karar No: YDÜ/SB/2020/804 ve Tarih:11/11/2020).

Yayın İzni

Uygulanamaz.

Veri ve Materyallerin Mevcudiyeti

Uygulanamaz.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Finansman

Uygulanamaz.

Yazar Katkıları

RÖ verileri toplamış, RÖ analizleri yapmıştır. DE makale ana metninin düzenlenmesi, yapılacak analizlere karar verilmesi ve doğruluğunun denetlenmesinde, tartışmanın akışı ve düzenlenmesinde görev almıştır. RÖ önerilen düzeltmeleri yapmıştır. Yazarlar makalenin son halini okumuş ve onaylamıştır.

Kaynaklar

Alavi, S. S., Ferdosi, M., Jannatifard, F., Eslami, M., Alaghemandan, H., & Setare, M. (2012). Behavioral Addiction versus Substance Addiction: Correspondence of Psychiatric and Psychological Views. *International journal of preventive medicine*, 3(4), 290–294.

Beck A. T., Ward C. H., Mendelson M., Mock, J., ve Erbaugh, J. (1961). An inventory for measuring depression. *Archives of General Psychiatry*, 4, 561-71.

Black, D. W., Shaw, M. C., McCormick, B. A., & Allen, J. (2012). Marital status, childhood maltreatment, and family dysfunction: A controlled study of pathological gambling. *The Journal of clinical psychiatry*, 73(10), 1293-1297.

Chan, E. M. L., Dowling, N. A., Jackson, A. C., & Shek, D. T. (2016). Gambling related family coping and the impact of problem gambling on 83 families in Hong Kong. *Asian Journal of Gambling Issues and Public Health*, 6(1).

Choi, H., & Marks, N. F. (2008). Marital conflict, depressive symptoms, and functional impairment. *Journal of Marriage and Family*, 70(2), 377-390.

Coyne, S. M., Busby, D., Bushman, B. J., Gentile, D. A., Ridge, R., & Stockdale, L. (2012). Gaming in the game of love: Effects of video games on conflict in couples. *Family Relations*, 61(3), 388-396.

Çakıcı, M., Çakıcı, E., Karaaziz, M., & Babayiğit, A. (2019). KKTC’de kumar yaygınlığı, risk etkenleri ve kültür tutumları ile ilişkisi: 2007-2014. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 20(4).

Dickson-Swift, V. A., James, E. L., & Kippen, S. (2005). The experience of living with a problem gambler: Spouses and partners speak out. *Journal of Gambling Issues*, (13).

- Downs, C., & Woolrych, R. (2010). Gambling and debt: the hidden impacts on family and work life. *Community, Work & Family*, 13(3), 311-328.
- Eker, D. ve Arkar H. (1995). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin, faktör yapısı, geçerlik ve güvenirliği. *Türk Psikoloji Dergisi*, 34, 46-55.
- Eker, D., Arkar H. ve Yaldız, H. (2001). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12, 17-25.
- Ferland, F., Fournier, P. M., Ladouceur, R., Brochu, P., Bouchard, M., & Pâquet, L. (2008). Consequences of pathological gambling on the gambler and his spouse. *Journal of Gambling Issues*, (22), 219-229.
- Harandi T. F., Taghinasab M.M., & Nayeri T. D. (2017). The correlation of social support with mental health: A meta-analysis. *Electron Physician*, 9(9), 5212-22.
- Hatipoğlu, Z. (1993). *Kadın ve erkeklerin evlilik doyumlarında evlilik çatışmasının ve bazı demografik değişkenlerin rolü*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Heinz, A. J., Wu, J., Witkiewitz, K., Epstein, D. H., & Preston, K. L. (2009). Marriage and relationship closeness as predictors of cocaine and heroin use. *Addictive behaviors*, 34(3), 258-263.
- Hisli, N. (1988). Beck Depresyon Envanterinin Geçerliği Üzerine Bir Çalışma. *Psikoloji Dergisi*, 22, 118-126.
- Hodgins, D. C., Shead, N. W., & Makarchuk, K. (2007). Relationship satisfaction and psychological distress among concerned significant others of pathological gamblers. *The Journal of nervous and mental disease*, 195(1), 65-71.
- Kalischuk, R. G., Nowatzki, N., Cardwell, K., Klein, K., & Solowoniuk, J. (2006). Problem gambling and its impact on families: A literature review. *International Gambling Studies*, 6(1), 31-60.
- Kalischuk, R. G. (2010). Cocreating life pathways: Problem gambling and its impact on families. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*, 1, 1-11.
- Kim, H. K., & McKenry, P. C. (2002). The relationship between marriage and psychological well-being: A longitudinal analysis. *Journal of family Issues*, 23(8), 885-911.
- Kourgiantakis, T., Saint-Jacques, M. C., & Tremblay, J. (2013). Problem gambling and families: A systematic review. *Journal of Social Work Practice in the Addictions*, 13(4), 353-372.
- Krishnan, M., & Orford, J. (2002). Gambling and the family: From the stress coping support Perspective. *International gambling studies*, 2(1), 61-83.
- Liu, R. X., & Chen, Z. Y. (2006). The effects of marital conflict and marital disruption on depressive affect: A comparison between women in and out of poverty. *Social Science Quarterly*, 87(2), 250-271.
- McComb, J. L., Lee, B. K., & Sprenkle, D. H. (2009). Conceptualizing and treating problem gambling as a Family issue. *Journal of Marital and Family Therapy*, 35(4), 415-431.
- Monaghan, S. (2009). Responsible gambling strategies for Internet gambling: The theoretical and empirical base of using pop-up messages to encourage self-awareness. *Computers in Human Behavior*, 25(1), 202-207.
- Muelleman, R. L., DenOtter, T., Wadman, M. C., Tran, T. P., & Anderson, J. (2002). Problem gambling in the partner of the emergency department patient as a risk factor for intimate partner violence. *The Journal of Emergency Medicine*, 23(3), 307-312.
- Newall, P. W., Moodie, C., Reith, G., Stead, M., Critchlow, N., Morgan, A., & Dobbie, F. (2019). Gambling marketing from 2014 to 2018: A literature review. *Current Addiction Reports*, 6(2), 49-56.
- Oprisan, E., & Cristea, D. (2012). A few variables of influence in the concept of marital satisfaction. *Procedia-social and behavioral sciences*, 33, 468-472.
- Patford, J. (2009). For worse, for poorer and in ill health: how women experience, understand and respond to a partner's gambling problems. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 7(1), 177-189.
- Petry, N. M., & Weiss, L. (2009). Social support is associated with gambling treatment outcomes in pathological gamblers. *American Journal on Addictions*, 18(5), 402-408.
- Poirier-Arbour, A., Trudel, G., Boyer, R., Harvey, P., & Goldfarb, M. R. (2014). Correlates of depressive symptom severity in problem and pathological gamblers in couple relationships. *Journal of Gambling Studies*, 30(1), 173-185.
- Salonen, A. H., Castrén, S., Alho, H., & Lahti, T. (2014). Concerned significant others of people with gambling problems in Finland: a cross-sectional population study. *BMC Public Health*, 14(1), 1-9.
- Scott, S. B., Rhoades, G. K., Stanley, S. M., Allen, E. S., & Markman, H. J. (2013). Reasons for divorce and recollections of premarital intervention: Implications for improving relationship education. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 2(2), 131.
- Shaw, M. C., Forbush, K. T., Schlinder, J., Rosenman, E., & Black, D. W. (2007). The effect of pathological gambling on families, marriages, and children. *CNS spectrums*, 12(8), 615-622.
- Suomi, A., Jackson, A. C., Dowling, N. A., Lavis, T., Patford, J., Thomas, S. A., ... & Cockman, S. (2013). Problem gambling and family violence: family member reports of prevalence, family impacts and family coping. *Asian Journal of Gambling Issues and Public Health*, 3(1), 1- 15.
- Vaingankar, J. A., Abidin, E., Chong, S. A., Shafie, S., Sambasivam, R., Zhang, Y. J., & Subramaniam, M. (2020). The association of mental disorders with perceived social support, and the role of marital status: results from a national cross-sectional survey. *Archives of Public Health*, 78(1), 1-11.
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1), 30-41.
- Wenzel, H. G., Oren, A., & Bakken, I. J. (2008). Gambling problems in the family—A stratified probability sample study of prevalence and reported consequences. *BMC Public Health*, 8(1), 1-5.
- Whisman, M. A., Sheldon, C. T., & Goering, P. (2000). Psychiatric disorders and dissatisfaction with social relationships: Does type of relationship matter? *Journal of Abnormal Psychology*, 109, 803- 808.
- Whisman, MA. (2001). The association between depression and marital dissatisfaction. In: Beach, SRH., editor. Marital and family processes in depression: A scientific foundation for clinical practice. Washington DC: American Psychological Association; p. 3-24
- World Health Organization (2019). Addictive behaviors. Erişim tarihi: 04.06.2020, https://www.who.int/health-topics/addictive-behaviours#tab=tab_1.